

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **T. W. (W.)**

w przedmiocie udzielenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 22 lipca 2026 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 21 kwietnia 2026 r., sygn. akt II Akzw 649/26,

utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 27 lutego 2026 r., sygn. akt IV Kow 4746/25/pr,

na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

postanowił:

1. **wniosek o wznowienie postępowania pozostawić bez rozpoznania;**
2. **obciążyć skazanego T. W. kosztami postępowania o wznowienie postępowania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2026 r., sygn. akt II AKzw 649/26, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu utrzymał w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 27 lutego 2026 r., sygn. akt IV Kow 4746/25/pr, którym to

postanowieniem odmówiono skazanemu T. W. udzielenia dalszej przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 9 czerwca 2022 r., sygn. akt V K 172/21, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 listopada 2022 r., sygn. akt II Aka 395/22.

W dniu 30 kwietnia 2026 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończzonego powołanym na wstępie postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 kwietnia 2026 r., sygn. akt II AKzw 649/26. Jako podstawę prawną wniosku jego autor powołał art. 540b § 1 k.p.k. wywodząc w jego uzasadnieniu, że rozpoznanie zażalenia obrońcy T. W. na postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu nastąpiło pod nieobecność skazanego, któremu nie doręczono zawiadomienia o terminie posiedzenia.

Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału I Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2026 r., (k. 16 akt SN), wniosek powyższy, jako spełniający warunki formalne, został przyjęty do rozpoznania.

Ponieważ jednak wniosek ten jest niedopuszczalny z mocy ustawy (art. 429 § 1 *in fine* k.p.k.) konieczne było pozostawienie go bez rozpoznania w oparciu o przepis art. 430 § 1 k.p.k., stosowany w postępowaniu o wznowienie postępowania odpowiednio (art. 545 § 1 k.p.k.).

W świetle art. 540 k.p.k. wznowienie dotyczy tylko „postępowania sądowego zakończzonego prawomocnym orzeczeniem”. Wszelkie zatem podstawy wznowieniowe, w tym także i ta określona w art. 540b § 1 k.p.k., dotyczą tylko takiego postępowania. Stanowi je zaś postępowanie w przedmiocie procesu, a więc dotyczące odpowiedzialności karnej określonej osoby, w tym i dopuszczalności procedowania w tej materii. Od tej reguły istnieją wszelako wyjątki. Sąd Najwyższy wielokrotnie dopuszczał wznowienie postępowania także i do innych kategorii orzeczeń. Wskazywał chociażby na dopuszczalność wznowienia np. postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz

niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 ze zm.), i to zarówno postępowania o stwierdzenie nieważności orzeczenia, jak również postępowania o przyznanie odszkodowania i zadośćuczynienia, prowadzonego na podstawie tej ustawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2003 r., III KO 26/03; z dnia 7 grudnia 2004 r., III KO 17/04), postępowania w przedmiocie odpowiedzialności Skarbu Państwa za niesłuszne skazanie lub pozbawienie wolności przez zatrzymanie, czy tymczasowe aresztowanie, postępowania zakończonego postanowieniem o oddaleniu wniosku o wznowienie postępowania lub postępowania o oddaleniu kasacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22), a wreszcie postępowania lustracyjnego prowadzonego w oparciu o ustawę z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi [Dz. U. z 1999 r., Nr 42, poz. 428] – zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 2005 r., II KO 59/04, OSNKW 2005, nr 5-6, poz. 56. W doktrynie od dawna podkreśla się także możliwość wznowienia postępowania również w odniesieniu do postępowań ubocznych, a więc co do innego niż zasadniczy nurt procesu, ale co najwyżej takich, które mają autonomiczny charakter względem tego nurtu, a więc nie są z nim związane (M. Biłtyj, M. Murzynowski: Wznowienie postępowania karnego w PRL w świetle prawa i praktyki, Warszawa 1980 r., s. 59 – 60).

Powszechnie (tak w orzecznictwie, jak i w piśmiennictwie) przyjmuje się w związku z tym, iż wznowienie postępowania w postępowaniu wykonawczym jest dopuszczalne tylko w zakresie przekraczającym możliwości zmiany postanowień na podstawie art. 24 § 1 k.k.w. Przepis ten przewiduje szczególny tryb kontroli i wzruszenia orzeczeń wydanych na podstawie przepisów kodeksu karnego wykonawczego, ograniczony jednak do badania wyłącznie okoliczności faktycznych, nowych lub nieznanych sądowi w chwili orzekania. Nie może więc służyć do korygowania błędów prawnych, co oznacza, że wznowienie postępowania w odniesieniu do postępowania wykonawczego może nastąpić tylko w wypadkach, których dotyczy art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 540 § 2 i 3 k.p.k., art. 540b § 1 k.p.k., jak również na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 marca 1996 r., III KRN OSNKW 1996, z. 5-6, poz. 26; z dnia 14 grudnia

2004 r., IV KO 35/04; z dnia 15 kwietnia 2010 r., III KO 23/10; K. Postulski, Glosa do postanowienia SN z dnia 5 lutego 2003 r., V KK 241/02, PS 2004, nr. 2, s.159), nie zaś na podstawie art. 24 § 1 k.k.w.

Oczywiste jest przy tym – z racji przytoczonej już treści art. 540 § 1 k.p.k. – że ograniczeniem możliwości wznowienia postępowania toczącego się w ramach postępowania wykonawczego jest wymóg, aby dotyczyło ono orzeczenia kończącego to postępowanie sądowe. Takim będzie to, które definitywnie zamyka rozpoznanie danej kwestii i przez to mające cechy trwałości. W orzecznictwie i w piśmiennictwie podkreśla się, iż na gruncie postępowania wykonawczego orzeczeniem (postanowieniem) kończącym postępowanie jest takie, które powoduje trwałe przekształcenie sposobu lub trybu wykonywania kary lub innego środka (por. Z. Doda, *Rewizja nadzwyczajna w polskim procesie karnym*, Warszawa 1972, s. 132 – 133; W. Grzeszczak, *Kasacja w prawie karnym*, Warszawa 1996, s. 23, A. Herzog, Glosa do postanowienia SN z dnia 16 września 2008 r., sygn. IV KO 108/08, Pr. I Pr., 2009, nr 5, s.174; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia z 26 maja 2004 r., V KK 64/04; z dnia 3 września 2015 r., V KO 43/15, ; z dnia 6 września 2018 r., III KO 76/18).

Oceniając charakter i następstwa postanowienia w przedmiocie udzielenia lub nieudzielenia przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności, zauważyć należy, że nie są to orzeczenia zamykające definitywnie wskazaną kwestię, a więc mające charakter trwały, bowiem wniosek o udzielenie przerwy może być składany wielokrotnie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2022 r., V KZ 43/22).

W tych uwarunkowaniach faktycznych i prawnych za bezsporną uznać należy niedopuszczalność przeprowadzenia postępowania o wznowienie postępowania w oparciu o przepisy procedury karnej (art. 540, 540a, 540b i 542 § 3 k.p.k.) w odniesieniu do postanowienia sądu odmawiającego udzielenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności.

Z tych względów orzeczono jak w pkt 1 postanowienia, co implikowało też obciążenie skazanego kosztami postępowania o wznowienie postępowania – art.639 k.p.k. (pkt 2 postanowienia).

[J.J.]

[a.ł